

Політична влада. Політичний режим

1

Влада як соціальний феномен

2

Ресурси влади

3

Класифікація влади

4

Сутність політичної влади, її функції

5

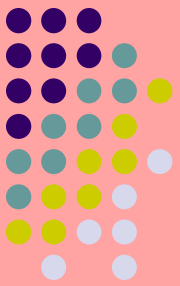
Основні риси політичної влади

6

Легітимність політичної влади

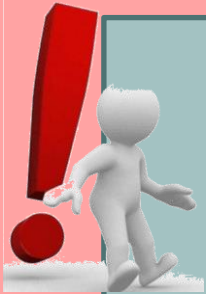
7

Політичні режими: сутність та типологія

КРАТОЛОГІЯ

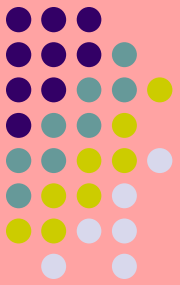
(від грець. κράτος – влада, сила і logos – слово, поняття, вчення)
- сукупність знань про владу

Влада — це реальна можливість здійснювати свою волю, нав'язуючи її іншим людям.

Влада — це вплив однієї частини суспільства (індивідів, групи) на поведінку інших у бажаному для себе напрямку.

Суб'єкт влади

**сторона з переважним
впливом:**

- народ
- державний орган
- окремий індивід,
наділений владою

Об'єкт влади

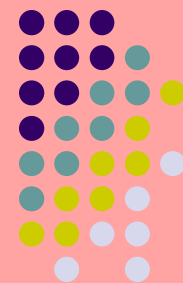
**сторона, яка зазнає
впливу:**

- народ
- окремий індивід

***Демократичне
суспільство***

Підходи до трактування поняття влади

Телеологічний

- засіб досягнення поставлених цілей і одержання результатів

Реляціоністський

- відношення між двома партнерами, коли суб'єкт впливає на об'єкт

Системний

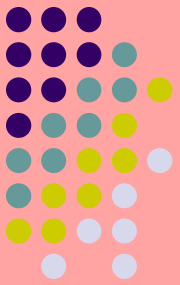
- об'єднувач всіх елементів політичної системи

Біхевіористський

- особливий тип поведінки: одні люди командують, а інші підкоряються

Інструменталістський

- можливість використання певних засобів, зокрема, насильства

Підходи до трактування причин владних відносин

Біологічний

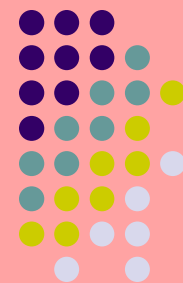
**влада
притаманна
біологічній
природі
людини**

Антропологічний

**влада
притаманна
суспільній
природі
людини**

Політологічний

**влада
з'являється
лише на
певних етапах
розвитку
суспільства**

РЕСУРСИ ВЛАДИ — фактичні та потенційні засоби здійснення влади

Ресурси знаходяться між суб'єктом і об'єктом влади і «матеріалізують» відносини залежності між ними.

Економічні

Соціальні

**Види
ресурсів
влади**

Демографічні

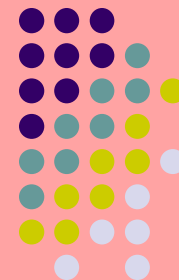
**Політико-
правові**

Інформаційні

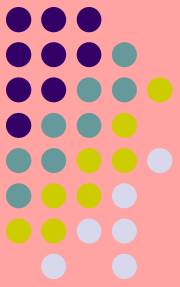

Силові

3

Класифікація влади (за сферами суспільного життя):

1

- економічна

2

- соціальна

3

- духовно-інформаційна

4

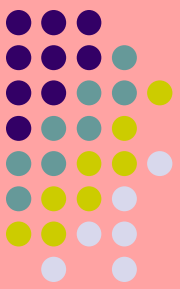
- сімейна

5

- **політична**

влада права

тиранія

олігархія

політія

автократія

аристократія

меритократія

партократія

плутократія

охлократія

технократія

монархія

теократія

тимократія

бюрократія

ідеократія

етнократія

анархія

ПОЛІТИЧНА ВЛАДА — це реальна здатність одних суб'єктів політики проводити свою волю стосовно інших за допомогою правових і політичних норм

**Державна
влада**

**Форми здійснення
політичної влади
(за суб'єктами)**

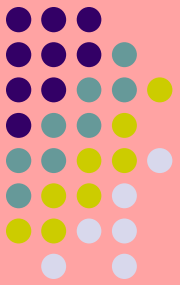

**Влада
громадських
організацій**

**Влада органів
місцевого
самоврядування**

Функції політичної влади

Управлінська

- керівництво та управління суспільством

Інтеграційна

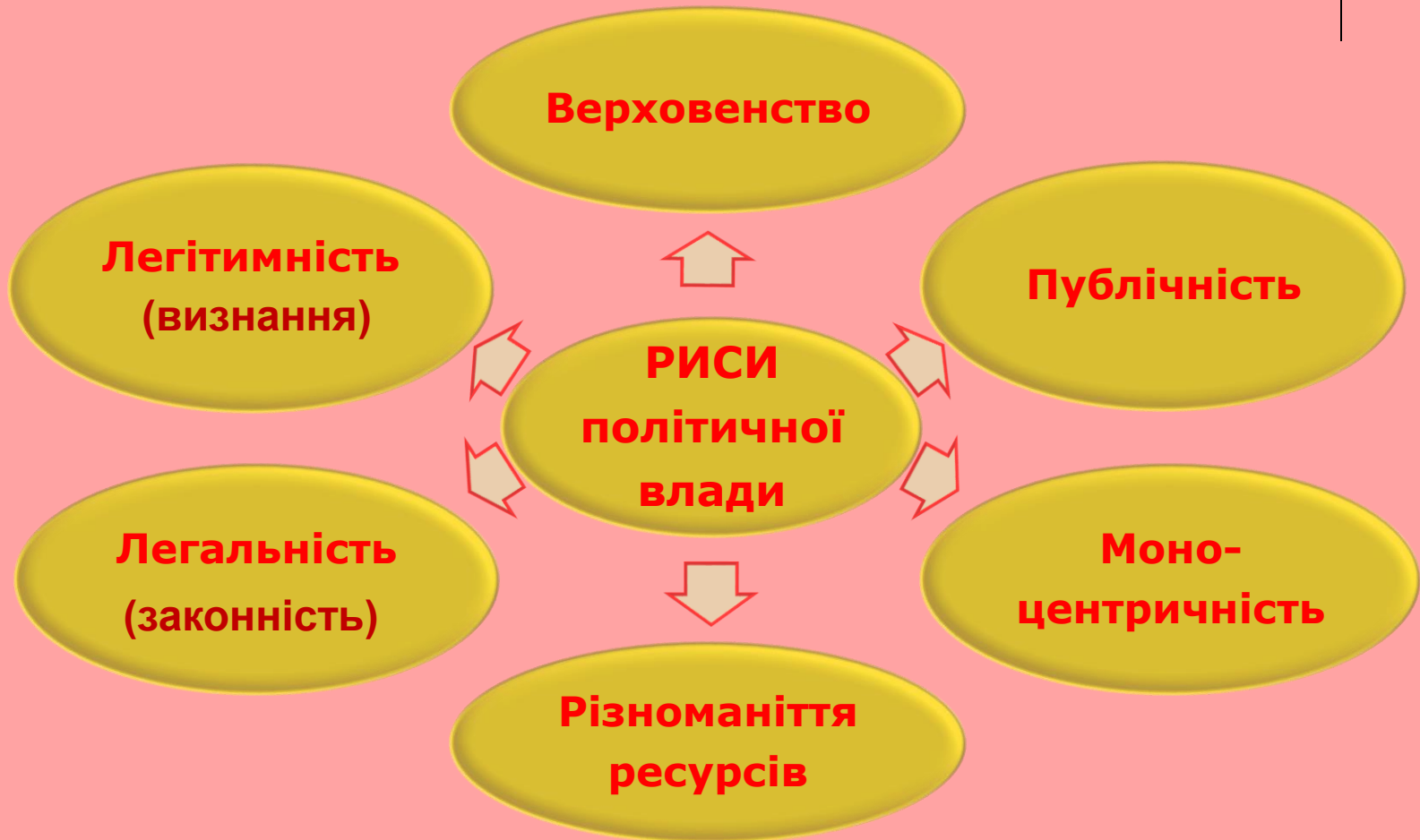
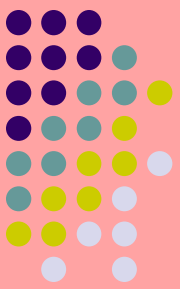
- узгодження інтересів всіх соціальних груп

Оптимізаційна

- оптимізація політичної системи відповідно до цілей і завдань правлячих сил

Стабілізуюча

- забезпечення політичної стабільності в країні

6

Легітимність політичної влади

ЛЕГІТИМНА ВЛАДА — влада, що
визнається більшістю народу

legalis

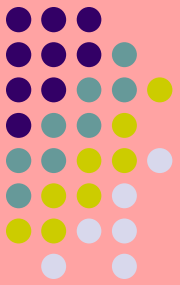
≠

legitimus

законний

Ознаки легітимності політичної влади

Ліберально- демократична позиція

- **легітимною є влада, яка сформована в результаті законних, демократичних процедур**

Позиція політичного реалізму

- **легітимність влади полягає в її здатності підтримувати в суспільстві стабільність**

ІДЕАЛЬНІ (ЧИСТІ) ТИПИ ЛЕГІТИМНОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ

МАКС ВЕБЕР
(1864-1920)

Традиційний тип

**Харизматичний
тип**

**Раціонально-
легальний тип**

- ґрунтується на авторитеті традицій і звичаїв
- підвладні сприймають владу як належну, бо так було завжди, вони вірять у непорушність і святість здавна існуючих порядків
- найстійкіша легітимність, оскільки сталими є самі традиції і звичаї

ХАРИЗМАТИЧНИЙ ТИП легітимності:

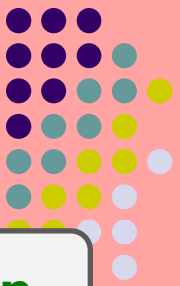
- ґрунтується на вірі у незвичайні якості і здібності, винятковість правителя
- притаманний суспільствам з невисоким рівнем розвитку демократії і політичної культури
- нерідко виникає у кризові періоди
- свідомо культивується велич самої особи керівника

РАЦІОНАЛЬНО-ЛЕГАЛЬНИЙ ТИП легітимності:

- базується на переконанні у законності (легальності) й доцільності (раціональності) існуючої влади
- органи влади та їхні керівники обираються через демократичні процедури й відповідальні перед виборцями
- правлять не видатні особистості, а закони
- основний тип легітимності в сучасних демократичних державах

Політичні режими: сутність і типологія

фр. **regime** – управління
лат. **regimen** – напрям, метод правління

1950-ті - 1960-ті рр.

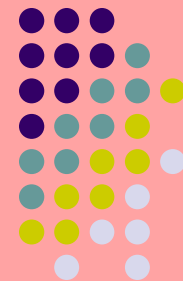
Політичний режим – це сукупність
засобів і методів здійснення політичної
влади, яка відображає характер
взаємовідносин суспільства і держави

Політичний режим – це система **методів**
здійснення державної (політичної) влади,
яка відображає ступінь, міру, рівень
задоволення прав і свобод громадян

ВЛАДА

СВОБОДА

Типології політичних режимів

● **тоталітарні, авторитарні, демократичні**

○ **постійні, тимчасові**

● **конституційні, неконституційні**

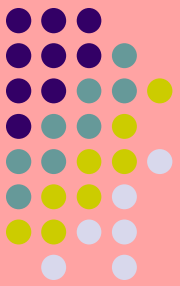
○ **світські, релігійні, атеїстичні**

● **безпартійні, багатопартійні**

○ **цивільні, військові**

● **та інші**

Типологія політичних режимів

Демократичні політичні режими

«**ДЕМОКРАТІЯ**» (від грець «демос» - народ і «кратос» - влада) - **народовладдя**

Недемократичні політичні режими

«**АВТОКРАТІЯ**» (від грец. *autokratia* - самовладдя, самодержавство) - **необмежена влада однієї особи або кількох осіб**

авторитарні

XX ст.

тоталітарні

слухняність

поклоніння

ТОТАЛІТАРИЗМ (від лат. «totus» – весь, цілий) – політичний режим, що здійснює абсолютний контроль над всіма сферами суспільного життя

фактична ліквідація прав і свобод громадян

репресії щодо опозиції та інакодумців

обов'язкова для всіх офіційна ідеологія

монополізація влади

особлива роль особистості, «вождя»

зрощення правлячої партії з державним апаратом

знищення громадянського суспільства

зменшення ролі права, закону

відсутність політичного плюралізму

відсутність легальної опозиції

державний монополізм в економіці

примітивізація політичної культури

широкий суспільно-політичний рух підтримки

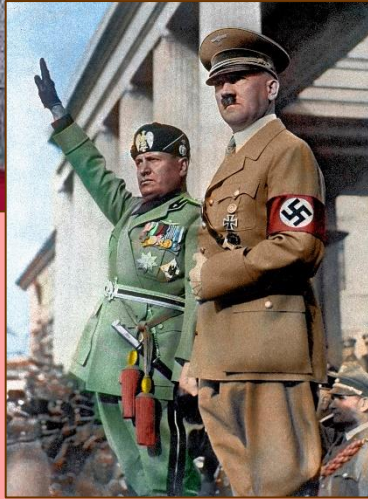
ізоляція від зовнішнього світу

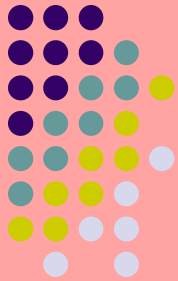
ЛЮБИМЫЙ СТАЛИН-СЧАСТЬЕ НАРОДНОЕ!

1

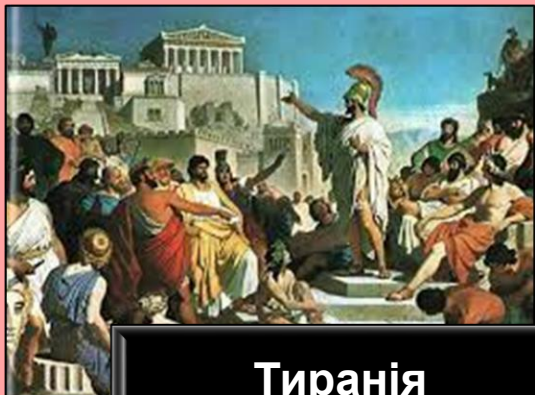
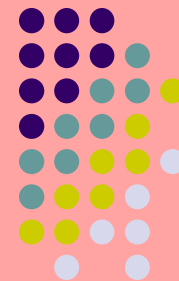
2

3

Різновиди тоталітарних режимів

Тиранія

Диктатура

Військова диктатура

Хунта

Культ особи

Расизм

лівий

правий

Тоталітаризм

ЛІВІ

- комунізм
- побудова комуністичного суспільства, світова революція
- ліквідація приватної власності, ліквідація ринку, одержавлення

ІДЕОЛОГІЯ

МЕТА

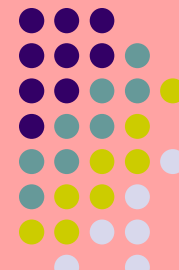
**ЕКОНОМІЧНА
СФЕРА**

ПРАВІ

- фашизм
- побудова «народного капіталізму», світове панування
- збереження свободи підприємництва, але пряме державне втручання в економічну сферу, централізований розподіл робочої сили

АВТОРИТАРИЗМ – політичний режим, заснований на концентрації влади в руках одного або кількох лідерів та регламентації політичного життя суспільства

звуження політичних прав і свобод громадян

скорочення повноважень демократичних інституцій

відчуження народу від влади

широкі законодавчі повноваження уряду

опора на силу, готовність до масових репресій

обмежений політичний плюралізм

переважання методів командування, диктату

регламентація активності громадських об'єднань

відсутність єдиної ідеології

відсутність поділу влади

контроль виконавчої влади над судовою

порушення норм закону органами влади

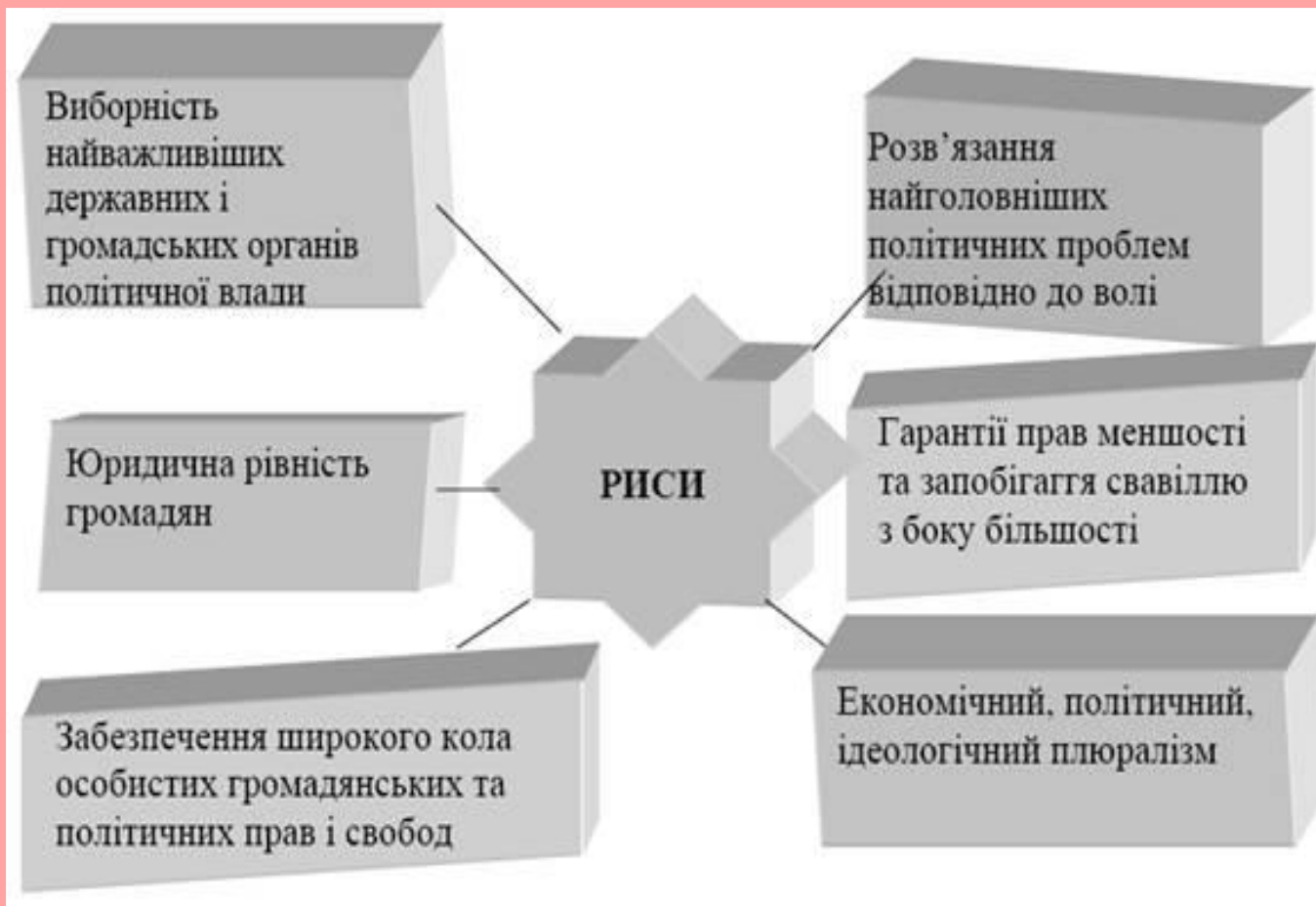
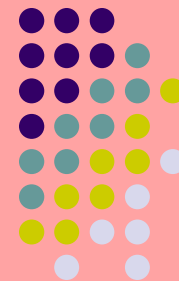
часткова цензура

виключення з політики методу компромісу

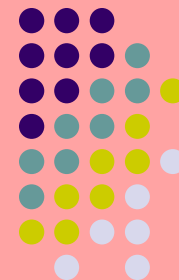

ДЕМОКРАТІЯ (від грець. «*demos*» – народ і «*cratos*» – влада – народовладдя) – політичний режим, заснований на **виборності** органів державної влади, **рівноправності** громадян, прийнятті рішень у відповідності з **волею більшості**

Стаття 1. *«Україна є суверенна
і незалежна, демократична,
соціальна, правова держава»*

Дякую за увагу!

